

“Album voor de Jeugd” op. 68 van Robert Schumann voor piano solo

“Album voor de Jeugd” van Schumann is een verzameling van 43 miniaturen, geschreven voor kinderen. Ook Bach en Mozart componeerden muziek voor kinderen, maar Schumann is wellicht de eerste befaamde componist die zich inleefde in de fantasiewereld van kinderen.

De eerste stukjes uit de verzameling waren verjaardagsgeschenken voor Marie, de oudste van zijn drie dochters (zij werd 7 op 1 september 1848). Later voegde Schumann stukjes toe met een steeds grotere moeilijkheidsgraad. De componist had hiermee ongetwijfeld pedagogische bedoelingen want hij vond de meeste stukjes die kinderen destijds voorgeschoteld kregen tijdens hun pianolessen maar niets.

Dit project is een samenwerking van de Academie voor Muziek, Ballet en Toneel en de Academie voor Schone Kunsten. Onder de leerlingen uit de pianoklas van Elena Ivanova werd het Album verdeeld. Zij oefenden tijdens dit en het voorbije schooljaar en zullen zondag as. de compositie uitvoeren. De betrokken leerkrachten van de Academie voor Schone Kunsten kregen van Elena een uiteenzetting aan de piano en beluisterden vervolgens met hun leerlingen van de Lagere en Middelbare Graad Beeldende Vorming de muziek. De leerlingen kozen hun thema's, lieten hun fantasie werken en gingen aan de slag. Hun resultaten zijn hier nu en de komende dagen tentoongesteld.

Tussen muziek en beeldende kunst bestaan nauwe banden. We kennen musicerende kunstenaars zoals Ingres (in Frankrijk spreekt men over “mon violon d’Ingres” als men het heeft over z’n liefhebberij!), Klee en Kandinsky, beeldhouwers die een fuga (zie nr. 40) van Bach vertaalden in een sculptuur enz... Moessorgski zette de schilderijen van z’n vriend Hartmann om in muziek. We kennen dit werk als “De Schilderijtentoonstelling” (Enkele jaren geleden volgden wij op de Academie de omgekeerde weg en zetten de muziek van Moessorgski weer om in hedendaagse schilderijen...). Vaak drukken dirigenten en muziekpedagogen zich plastisch en picturaal uit om aan te geven hoe ze de muziek willen laten klinken. We weten hoe (film)muziek de sfeer van de beelden kan bepalen. Nog maar onlangs werd ontdekt dat Bach een reeks choralen (zie nrs. 4 en 42) heeft verstopt in z’n chaconne voor viool solo. Dat is dus net als in een schilderij een onderliggende laag. In een recente uitvoering zingt het Hilliard Ensemble deze choralen tegelijkertijd met de vioolpartij. Het resultaat is een verbluffende harmonie. De Oude Grieken zagen overigens muziek in hun wereldbeeld : de planeten waren gevat in kristallen bollen, voortbewogen door de goden, en brachten daardoor elk een zuivere toon voort. Al die tonen samen vormden een hemels akkoord, de Harmonie der Sferen. Toen, zoveel eeuwen later Keppler het beeld van de kosmos wijzigde en de ellipsvormige banen van de planeten beschreef, werd in de muziek een afspiegeling gezien van dit nieuwe wereldbeeld. Inmiddels was immers de polyfonie tot grote bloei gekomen en de planeten, met hun onderling wisselende afstanden (en dus ook toonafstanden), werden nu aparte stemmen in een hemelse polyfonie.